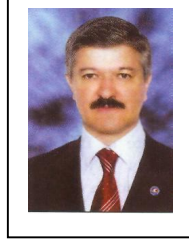

Yard.Doç.Dr.
Ömer Tekşen

Yard.Doç.Dr.
Muzaffer Tekin

Doç.Dr.Mehmet
Gençtürk

Muhasebe Eğitiminin Değerlendirilmesi:

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'ne Bağlı Meslek Yüksekokulları Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma

Yrd. Doç. Dr. Ömer TEKŞEN

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu

Yrd. Doç. Dr. Muzaffer TEKİN

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu

Doç. Dr. Mehmet GENÇTÜRK

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Zeliha Tolunay

Uygulamalı Teknoloji ve İşletmecilik Yüksekokulu

Özet

Bu çalışma Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'ne bağlı meslek yüksekokullarında öğrenim gören muhasebe öğrencilerin muhasebe eğitimlerinin değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. Ülkemizde hemen hemen tüm üniversitelerin meslek yüksekokullarındaki iktisadi ve idari programlar bölümlerinde muhasebe eğitimi bulunduğundan çalışmanın sonuçları öğrencilerin muhasebe eğitimlerinin değerlendirilmesi açısından oldukça önemlidir. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'ndeki meslek yüksekokullarında eğitim gören öğrenciler çalışma için örnek ana kütle olarak alınmıştır. 1010 öğrenciyle birebir görüşmek suretiyle anket uygulanmıştır. Elde edilen veriler analize tabi tutularak sonuçlar üzerinde yorumlar yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Eğitimi, Ders Anlatımı, Meslek Yüksekokulları

Jel Sınıflaması : A200,I230,M410

Abstract (Evaluating Of Accounting EducationA Research On The Students Of Vocational Colleges In Mehmet Akif Ersoy University)

This study was done to evaluate the education of accountant students in vocational collages of Mehmet Akif Ersoy University. All university vocational collages in our country have accountancy program so the results of the research are very important. Our students were taken as main model heap. A questionnaire was applied to 1010 students one by one (face to face). Results were evaluated by analyzing and commented.

Key Words: Accounting Education, Teaching Method, Vocational Schools

Jel Classification:A200,I230,M410

1. Giriş

Mesleki eğitimde bireye mesleğin gerektirdiği bilgi ve beceriyi kazandırmanın

yanı sıra o meslekle ilgili olarak zihinsel, sosyal ve ekonomik yönlerden de geliştirme esastır (Karaağaçlı, 2002:113)

Muhasebe eğitiminin amacı, eğitim gören kişinin; işletme kararlarına yararlı bilgilerin saptanması, toplanması, işlenmesi, doğruluğun denetlenmesi, raporlar halinde özetlenmesi ve bu raporların incelenmesinden çıkarılan sonuçların karar almada kullanılması konusunda bilgilendirilmesi ve bu bilgilerin uygulanması konusunda eğitilen kişinin yeteneklerinin geliştirilmesi olarak ifade edilebilir (Gökçen, 1998: 43-50).

Muhasebe eğitimindeki temel amaç, finansal bilgileri kullanmak durumunda olan ilgililere muhasebe bilgilerinin doğru ve güvenilir sunulabilmesi konusunda eğitim vermek ve uygulamaları da buna göre yönlendirmektir (Gökçen, 1998: 43-50).

Yarın iş hayatının değişik kademelerinde görev yapacak olan öğrencilerin muhasebe eğitimine ilişkin olarak verdikleri cevaplar, muhasebe sahası için çok önemli bir geri bildirim olarak dikkate alınmalıdır.

2. TÜRKİYE'DE MUHASEBE

2.1. Muhasebe Mesleğinin Tarihsel Gelişimi

Bu bölümde muhasebe mesleği, Cumhuriyet öncesi muhasebe mesleği ve Cumhuriyet sonrası muhasebe mesleği olmak üzere iki kısımda incelenmektedir.

2.1.1. Cumhuriyet Öncesi Muhasebe Mesleği

Osmanlılar'a kadar kurulan en önemli Türk Devleti olan Selçuklu Devleti, muhasebe tarihinde, vakıflar ve buna bağlı olarak Vakıf Muhasebesi'nin gelişimi ile önemli bir yer tutmaktadır. Selçuklu ve Osmanlı devrinde ekonomik hayat, sistem bakımından birbirinin uzantısıdır. Devlet gelirlerinin büyük kısmı, toprak ürünle

rinden aynı olarak tahsil edilen "Aşar vergisi" ile ticari emtiadan tahsil edilen "Öşür" ile sağlanmıştır. Osmanlı döneminde, maliye teşkilatı ilk olarak I. Murat döneminde kurulmuştur. Devlet ve orduya ait kayıtlar sadrazam ve defterdarın nezaretindeki "Vak-a Nüvis"lerce kayıt altına alınmıştır. Mali sisteme ilişkin ilk yazılı kanun; Fatih Sultan Mehmet döneminde gerçekleştirilmiştir. Bu döneme kadar yazılı olmadığı halde uygulanan kanunlar 2. Mehmet zamanında "Ecdat Kanunları" olarak bir araya getirilmiş, Kanuni Sultan Süleyman zamanında ise ilave kanunlar çıkartılmıştır. Bu dönemde muhasebe meslek örgütlerine rastlanmamaktadır (Başer, 2008: 1-9).

2.1.2. Cumhuriyet Dönemi Muhasebe Mesleği

1942 yılında "Eksper Muhasıpler ve İşletme Organizatörleri Derneği"nin kurulması, ülkemizde muhasebe mesleğinin tarihi gelişmesi içinde önemli bir kilometre taşı olmuştur. 1967 yılında adı "Türkiye Muhasebe Uzmanları Derneği (TMUD)"ne dönüştürülen bu öncü dernek, 1942'de Prof. Osman Fikret Arkun, İsmail Otar ve 12 arkadaşı tarafından kurulmuş alandaki ilk özel girişimdir. 1967'de derneğin statüsünde önemli değişiklikler yapılmış ve üye sayısı o tarihten bu güne kadar 100'den 1500'e ulaşmıştır. TMUD, ülkemizde mesleğin tanımlanması, topluma anlatılması, dünya uygulamalarının ülkemize taşınması, konu ile ilgili uluslararası çalışmalarda ülkemizin temsil edilmesi konularında çok değerli hizmetlerde bulunmuştur. TMUD, 1938'den sonra, 1949, 1956, 1961, 1966, 1972, 1977 ve 1987 yıllarında yapılan meslek yasa tasarılarının hazırlık çalışmalarına katılmış, ülkemizin gereksinimlerine uygun bir meslek yasasının çıkmasını sağlamak üzere yasa

tasarı taslakları hazırlamış, Maliye Bakanlığı'na ve TBMM komisyonlarına önerilerde bulunmuştur (Başer, 2008: 1-9).

1974 yılında kurulan "Mali Müşavirler ve Muhasebeciler Birliği Derneği" İstanbul, Ankara ve İzmir olmak üzere büyük şehirlerde örgütlenmiş 3568 sayılı yasanın hazırlanması ve müzakeresi aşamalarında görüş ve öneride bulunmuştur. Türkiye'de her ne şekilde olursa olsun farklı bir meslek olduğunu, yasa çıkması döneminde vurgulamıştır. "Mali Müşavirler ve Muhasebeciler Birliği Derneği" Türkiye muhasebe tarihinde bu yönü ile önemlidir.

Aynı dönemde "Türkiye Muhasebe Uzmanları Derneği" akademik seviyede, bilgi kriterini ön planda tutarak sınav ile üye kabul etmiş, mesleğin, bilimsel yanının kuvvetlenmesine katkıda bulunmuştur. "Mali Müşavirler ve Muhasebeciler Birliği Derneği" muhasebeci kimliği ile hareket edenlerle ülke genelinde teşkilatlanmasına önem vermiştir. 3568 sayılı Kanun'un kabulünden sonra odaların oluşumunda yasa öncesi gelişen bu yapılanmadan büyük ölçüde yararlanılmıştır.

Muhasebe mesleğinin ülkemizde kanunla düzenlenmesi, 01.06.1989 tarihinde kabul edilen ve 13.06.1989 tarih ve 20194 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 3568 sayılı kanunla gerçekleştirilmiştir. Kanun 52 esas ve 8 geçici maddeden ibarettir.

Muhasebe mesleğinin konusu, kanunda iki temel grupta toplanmıştır. Birinci grupta muhasebecilik ve mali müşavirlik, ikinci grupta yeminli mali müşavirlik ele alınmıştır.

2.2. Muhasebe Eğitimi

Türkiye'de uygulanmakta olan muhasebe eğitiminin kronolojik seyri aşağıdaki gibidir (Özdoğan, 1978: 13):

İlk Muhasebe eğitimine, 1868 tarihinde kurulan ve o zamanki adı "Mekteb-i Mülkiyeyi Şahane" olan okulda başlanmıştır. Daha sonra 1883'te kurulan "Hamidiye Yüksek Ticaret Mektebi" muhasebe alanında en geniş eğitimi vermiştir. 1914 yılında Siyasal Bilgiler Fakültesi kurulmuş ve muhasebe eğitimi verilmiştir. Muhasebe eğitimi alanında Türkiye'de hızlı bir okullaşma başlamış yüksek dereceli okullar, meslek yüksekokulları ve orta öğretim kurumlarının bazılarında muhasebe eğitimi en üst düzeyde verilmeye başlanmıştır.

Türklerin muhasebe tarihi incelendiğinde; 12. yüzyıla kadar dönemdeki Türk devletleri muhasebe tarihi; Göktürkler, Uygurlar, Karahanlılar, Gazneliler, ve Samaniler dönemini kapsamaktadır. 12. ve 13. yüzyıllardaki Türk devletleri muhasebe tarihi ise; İlhanlılar, Memluklar, Selçuklular ve Ahiliğin ticaret kuralları üzerindeki etkileri, mali yapısı ve kayıt düzeni incelenmiştir (Güvemli, 2000: 151-201).

Tazminata kadar olan dönemdeki 15. yüzyılın ortalarına kadar olan dönemde; Osmanlı dönemindeki kayıt düzeni ve mali yapısı, Batı Avrupa'daki iktisadi gelişmeler ve muhasebe uygulamaları ve Osmanlı Devleti'nin 17. ve 18. yüzyıllardaki mali yönetimi ve muhasebesi incelenmiştir (Güvemli, 1998: 325-327).

Tazminattan Cumhuriyet'e kadar olan dönemde; İktisadi ve Sosyal değişimler ve muhasebe düşüncesinin gelişimi; Osmanlı Devleti'nde Tazminattan sonra mali yönetim ve muhasebe düşüncesindeki gelişmeler, Avrupa'da 19. yüzyılda iktisadi alanda ve muhasebenin uygulama ve kuramsal alanlarındaki gelişmeler, Osmanlı Devleti'nde 19. yüzyılın ilk yarısında muhasebe uygulamaları, Osmanlı Devleti'nde 19. yüzyılın ikinci yarısındaki muhasebe uy

gulamaları konuları işlenmiştir (Erol ve Atmaca, 2004: 171-179).

Günümüzde muhasebe eğitimi; ticaret meslek liselerinde, meslek yüksekokullarının iktisadi ve idari programlar bölümündeki programlarda ve iktisadi idari bilimler fakültelerinin bölümlerinde verilmektedir. Diğer taraftan, TÜRMOB'a bağlı TESMER (Temel Eğitim ve Staj Merkezi) tarafından mesleğin gelecek aşamalarına hazırlık anlamında uygulama ağırlıklı eğitim verilmektedir.

3. LİTERATÜR İNCELEMESİ

Bugüne kadar, muhasebe dersi alan öğrencilerin muhasebe eğitimlerinin değerlendirilmesine yönelik bölgelere göre araştırmalar yapılmıştır.

Kahramanmaraş, Gaziantep ve Karaman İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinde yapılan araştırmada elde edilen sonuçlar aşağıdaki gibidir (Yardımcıoğlu, 2008: 117-137):

- Araştırmada, anabilim dalı derslerinin anlatılma ve algılanma düzeyleri dersi veren ve alan kişilerin yetenek, ilgi, istek düzeyleriyle doğru orantılı olduğu sonucuna varılmıştır.
- Derslerde kullanılan öğretim yöntemlerine ilişkin; uygulama araştırmalarının derslerde kullanılan bir yöntem olmadığı, anlatılan yöntemin faydalanılan bir yöntem olduğu, derslerde örnek olayların kullanılmadığı, derslerle ilgili ev ödevlerinin verildiği, özet çıkarılması yönteminin derslerde kullanılmayan bir yöntem olduğu, grup çalışmalarının derslerde kullanılmadığı yönünde görüşler belirtilmiştir.

- Genel muhasebe dersinin anlatım düzeyi öğrenciler tarafından yeterli olarak görülmektedir.
- Her üç ildeki öğrenci grubunda da, “kişisel bilgi düzeyimdeki artış” yargısını dersin anlatım düzeyinin değerlendirilmede ölçüt olarak alanların ağırlıkta olduğu görülmektedir.
- Öğrencilerin dersin anlatım düzeyinin yeterliliğini belirlemede kullandıkları bir diğer ortak ölçüt de, “öğretim üyesinin dersi etkin ve verimli aktarımı ile birlikte okul yönetiminin sunduğu imkânlar” olarak tespit edilmiştir.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'ne bağlı Meslek Yüksekokullarında yapılan araştırma sonucunda aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır (Erol ve Atmaca, 2004: 171-179):

- Muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe mesleğinde çalışmaya karşı tutumları olumlu olup, öğrencilerin gelecek kariyerlerini muhasebe alanında yapmayı planladıkları ortaya çıkmıştır.
- Öğrenciler aldıkları muhasebe eğitimini yeterli ve tatmin edici bulmaktadırlar. Bunun yanında öğrenciler muhasebe mesleğini diğer iş alanlarına kıyasla tercih ettikleri ve muhasebe mesleğine karşı tutumlarının pozitif olduğu görülmektedir.

Selçuk Üniversitesi Meslek Yüksekokullarında muhasebe eğitimi alan öğrenciler üzerinde yapılan araştırmada aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır (Yardımcıoğlu ve Büyüksalvarcı, 2007: 173-178):

- Öğrencilerin % 48,4'ü buldukları programı seçme nedenlerinin ÖSS düzenlemesi olduğunu söylemişlerdir.

- Erkek öğrencilerin % 20'si, bayan öğrencilerin % 11'i muhasebe derslerinden yeterince tatmin olmadıklarını belirtmişlerdir.
- Bölümlere göre ders tatmin düzeyi bakımından anlamlı bir fark elde edilmiştir. Muhasebe ve işletme bölümü öğrencilerinin muhasebe derslerinden tatmin olma düzeylerinin iyi düzeyde olduğu görülmüştür. Muhasebe ve işletme bölümleri dışında kalan diğer bölüm öğrencilerinin tatmin olma düzeyleri de orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Kırşehir Meslek Yüksekokulu Muhasebe Programı öğrencileri üzerine yapılan bir araştırmada oluşan genel düşünceler aşağıdaki gibidir (Demir ve Çam, 2006: 160-169):

- Öğrencilerin % 65,5'lik kısmı muhasebe programında okumaktan memnundur.
- Öğrencilerin hemen hemen yarısı (% 44,2) bu programı tekrar seçme konusunda isteklidir.
- Öğrencilerin büyük bir kısmı (% 69,9) programla ilgili bir alanda çalışmayı düşünmektedir. Programdan memnuniyet ile programla ilgili bir alanda çalışma düşüncesi arasında doğrusal yönde orta kuvvette bir ilişkinin varlığı yapılan Pearson Korelasyon analizi ile ortaya konmuştur.
- Her üç öğrenciden biri aktarılan bilgilere göre muhasebecilik mesleğini sıkıcı bulmaktadır.
- Öğrenciler, muhasebe derslerinde aktarılan bilgilerin mesleğin temelini öğrettiği yönündeki ifade karşısında hemen hemen eşit oranlı bir biçimde iki gruba ayrılmışlardır. Çıkan sonuç olumsuz yönden ele

- alınır, derslerin içeriğinde ve/veya anlatımında ciddi problemlerin var olduğu düşünülebilir. Muhasebe derslerinde başarıyı olumsuz etkileyen faktörler içerisinde sıralanan “öğretim elemanlarının dersleri monoton (tekdüze) olarak anlatması” ifadesine verilen % 46'lık katılıyorum cevabı, öğretim tekniği açısından öğretim elemanlarına da ciddi bir sorumluluk yüklemektedir.
- Muhasebe öğreniminde başarıyı olumsuz etkileyen en önemli faktör olarak öğrenciler, önceki bilgilerin yeterli olduğu görüşüyle derslerin işlenmesi seçeneğini işaretlemişlerdir. Öğretim elemanlarının dersleri aktarma biçimleri ve konularla ilgili olarak somut uygulamaların eksikliği sınavsız geçişle birlikte sınıf içinde hedef birliğinin kaybolması başarıyı olumsuz etkileyen diğer faktörlerdendir. İşletmelerde muhasebe eğitimi ve üniversitelerle işbirliğinin mevcut durumunu saptamaya yönelik İzmir ilinde yapılan çalışmada aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır (Korukoğlu, 1998: 13-24):
- Muhasebe eğitiminde eğitim teknolojisi araçlarından daha çok bilgisayarlardan ve tepegözlerden yararlanıldığı görülmektedir.
- Muhasebe eğitim programlarının başarı düzeyleri açısından personel görüşlerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanamamıştır.
- Muhasebe eğitim faaliyetlerinden sağlanan faydanın ölçülüp ölçülemediğinin dağılımına bakıldığında, fayda kısmen ölçülebiliyor ve ölçülemiyor şeklinde eşit bir cevaplama oranı ile karşılaşılmaktadır.

- Muhasebe eğitimi alanındaki gelişmelerin izlenememesinin nedenleri arasında ise; koordinasyon eksikliği nedeniyle gelişmelerden haberdar olunamaması, eğitim veren kuruluşlardan sürekli bilgi gelmemesi, yoğun işler arasında gereği kadar vakit ayrılamaması, eleman sayısının azlığı, konuya gereken önemin verilmemesi, gerekli kaynak ve zaman olmayışı, bu konuda organizasyon yokluğu belirtilmiştir.

4. MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİNE BAĞLI MESLEK YÜKSEKOKULLARINDA ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN MUHASEBE EĞİTİMLERİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Meslek yüksekokullarında öğrenim gören öğrencilerin muhasebe eğitimlerini değerlendirmek için anket uygulaması yapılmıştır. Uygulanan ankette Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'ne bağlı Meslek Yüksekokullarında muhasebe eğitimi alan öğrencilere yönelik olarak 3 bölümden oluşan sorular sorulmuştur. 1. bölümde 7 adet genel soru, 2. bölümde 4 adet şıklı soru ve 3. bölümde 20 adet yargıya ne ölçüde katıldıkları veya katılmadıkları yönünde sorular sorulmuştur.

4.1. Araştırmanın Amacı ve Hipotezleri

4.1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'ne bağlı meslek yüksekokullarında öğrenim gören öğrencilerin muhasebe eğitimlerinin değerlendirilmesini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu doğrultuda, öğrencilerin isteklerinin neler olduğu ortaya konularak karşılaştıkları sorunlara yönelik çözüm önerileri getirilmeye çalışılmıştır.

4.1.2. Araştırmanın Hipotezleri

İstatistiksel analizler sonucunda “kabul” ya da “red” edilen hipotezler alternatif hipotezlerdir. Çalışmada alternatif hipotezler test edilmiştir. Araştırma ile ilgili geliştirilen hipotezler aşağıdaki gibidir.

H1: Almış olduğumuz genel muhasebe dersinin haftalık ders saati uygundur.

H2: Hocamız, muhasebe dersimiz ile ilgili bilgisini sürekli yenilemektedir.

H3: Okulumuzda muhasebe dersi ile verilen eğitim yeterlidir.

H4: Okulumuzda muhasebe dersi sayısı ihtiyacımız için yeterlidir.

H5: Muhasebe derslerinde aktarılan bilgiler, muhasebe mesleğine ilişkin temel bilgileri öğretme açısından yeterlidir.

4.2. Araştırmanın Kapsamı

Araştırmanın kapsamını, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'ne bağlı meslek yüksek okullarında öğrenim gören ve muhasebe eğitimi alan 1865 öğrenci oluşturmaktadır. Muhasebe eğitimi alan öğrencilere toplam 1865 adet anket formu gönderilmiş % 54,2'lik geri dönüşüm sağlanarak 1010 adet anket değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

4.3. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket formu düzenlenmiştir. Anket formları, daha sağlıklı sonuçlar alınması amacıyla, bizzat araştırmacılar tarafından muhasebe eğitimi alan öğrencilerle yüz yüze görüşülerek doldurulmuştur. Araştırmada kullanılan anket, öğrencilerin sorunlarını ve isteklerini ölçme bakımından üç bölüm ve toplam 31 sorudan oluşmuştur.

4.4. Araştırma Bulgularının Değerlendirilmesi

Bu bölümde araştırma bulguları iki kısımda incelenmektedir. Birinci kısımda muhasebe eğitimi alan öğrenciler ile ilgili genel bilgiler, ikinci kısımda ise öğrencilerin muhasebe dersine bakış açıları ile ilgili genel bilgiler incelenmektedir.

4.4.1 Muhasebe Eğitimi Alan Öğrenciler ile İlgili Genel Bilgiler

Tablo 1'e göre araştırmaya katılan öğrencilerin 180'i meslek lisesi, 692'si genel lise, 40'ı anadolu lisesi, 2'si fen lisesi ve 96'sı diğer liselerden mezun olmuşlardır. Öğrencilerin büyük çoğunluğu (% 68,5) genel liseden mezun olduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 1. Öğrencilerin Mezun Oldukları Liselerin Dağılımı

Mezun Olunan Lise	Frekans	Yüzde
Meslek Lisesi	180	17,8
Genel Lise	692	68,5
Anadolu Lisesi	40	4,0
Fen Lisesi	2	0,2
Diğer Lise	96	9,5
Toplam	1010	100,0

Tablo 2'de meslek yüksekokullarına geliş şekillerine ilişkin olarak yöneltilen soruya öğrencilerin büyük çoğunluğu (% 87,3) sınavla geldiklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya

katılan öğrencilerin % 87,3'ünün sınavla, % 12,7'sinin sınavsız geçişle meslek yüksekokullarına geldikleri Tablo 2'de görülmektedir.

Tablo 2. Öğrencilerin Meslek Yüksekokuluna Geliş Şekilleri

Geliş Şekli	Frekans	Yüzde
Sınavla	882	87,3
Sınavsız	128	12,7
Toplam	1010	100,0

Tablo 3'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin % 60,8'inin I. Öğretimde, % 39,2'sinin II. öğretimde öğrenim gördükleri verilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Öğretim Türleri

Öğretim Türü	Frekans	Yüzde
I. Öğretim	614	60,8
II. Öğretim	396	39,2
Toplam	1010	100,0

Tablo 4'te araştırma yapılan öğrencilere öğrenim gördükleri program sorulmuş ve araştırmaya katılan 1010 öğrencinin % 34,1'inin Muhasebe, % 37,6'sının İşletme,% 12,7'sinin Pazarlama, % 12,1'inin Büro Yönetimi ve Sekreterlik ve % 3,6'sının Dış Ticaret Programlarında öğrenim gördükleri sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 4. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Program

Öğrenim Görülen Program	Frekans	Yüzde
Muhasebe	344	34,1
İşletme	380	37,6
Pazarlama	128	12,7
Büro Yönetimi ve Sekreterlik	122	12,1
Dış Ticaret	36	3,5
Toplam	1010	100,0

Tablo 5'de görüldüğü gibi, muhasebe eğitim kalitesini etkileyen en önemli unsur sorusuna; araştırmaya katılan öğrencilerin % 11'i öğrencilerin kalitesi, % 69,5'i öğretim elamanlarının kalitesi, % 8,7'si fiziki ortam ve teknik donanımın kalitesi, % 4,1'i akademik faaliyetlerin kalitesi ve % 6,7'si de yönetimin anlayışı şeklinde cevap vermişlerdir

Tablo 5. Öğrencilerin Muhasebe Eğitim Kalitesini Etkileyen Unsurlar

Muhasebe Eğitim Kalitesini Etkileyen En Önemli Unsur	Frekans	Yüzde
Öğrencilerin kalitesi	111	11,0
Öğretim elamanlarının kalitesi	702	69,5
Fiziki ortam ve teknik donanımın kalitesi	88	8,7
Akademik faaliyetlerin kalitesi	41	4,1
Yönetim anlayışı	68	6,7
Toplam	1010	100,0

Muhasebe eğitiminde hangi eğitim aracının en çok kullanıldığına; araştırmaya katılan öğrencilerin % 67,7'si tahta kalemi, % 14,1'i mekanik ve elektronik hesap makineleri, % 12,4'ü Kara tahta – tebeşir ve % 5,8'i görüntülü sistemler (tepegöz - bilgisayar) kullanıldığı yönünde cevaplar verdikleri Tablo 6'dan anlaşılmaktadır

Tablo 6. Öğrencilerin Muhasebe Eğitiminde Kullandıkları Eğitim Araçları

Muhasebe Eğitiminde En Çok Kullanılan Eğitim Aracı	Frekans	Yüzde
Kara tahta - tebeşir	125	12,4
Tahta kalemi	684	67,7
Mekanik ve elektronik hesap makineleri	142	14,1
Görüntülü sistemler (tepegöz - bilgisayar)	59	5,8
Toplam	1010	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilere “muhasabe derslerinizi en çok hangi öğretim yöntemine göre işlemektesiniz” şeklinde sorulan soruya öğrencilerin büyük çoğunluğu (858) aktif yöntem (düz anlatım ve ödev verme yöntemi) olarak cevabını vermişlerdir. Tablo 7’den görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin % 85’i aktif yöntem (düz anlatım ve ödev verme yöntemi) ve % 15’i pasif yöntem (işletme araştırması, uygulamadan somut örnek) ile muhasabe derslerinin işlendiğini belirtmişlerdir.

Tablo 7. Öğrencilerin Muhasebe Derslerini İşlediği Öğretim Yöntemleri

Muhasebe Derslerinin En Çok İşlendiği Öğretim Yöntemi	Frekans	Yüzde
Aktif yöntem (düz anlatım ve ödev verme yöntemi)	858	85,0
Pasif yöntem (işletme araştırması, uygulamadan somut örnek)	152	15,0
Toplam	1010	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilere “hangisi en fazla uygulandığında muhasabe eğitim etkinliğinin artacağını düşünüyorsunuz” şeklinde sorulan soruya; öğrencilerin % 24,2’si fiziki altyapı düzenlenmesi, % 12,9’u müfredat düzenlenmesi, % 23,1’i sınav ve değerlendirme sisteminin değiştirilmesi, % 8,6’sı akademik personel temininin yapılması ve % 31,3’ü muhasabeye ilişkin araştırmalar ve yayınların artırılması şeklinde cevap vermişlerdir.

Tablo 8. Öğrencilerin Muhasebe Eğitim Etkinliğini Arttıracak Yöntemler

Muhasebe Eğitim Etkinliğini Arttıracak Yöntem	Frekans	Yüzde
Fiziki altyapı düzenlenmesi	244	24,2
Müfredat düzenlenmesi	130	12,9
Sınav ve değerlendirme sisteminin değiştirilmesi	233	23,1
Akademik personel temininin yapılması	87	8,6
Muhasebeye ilişkin araştırmalar ve yayınların artırılması	316	31,2
Toplam	1010	100,0

4.4.2 Öğrencilerin Muhasebe Dersine Bakış Açıları ile İlgili Genel Bilgiler

Tablo 9’da görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin genel muhasabe dersi ile ilgili görüşleri;

Öğrencilerin mezun olduktan sonra bölümleri ile ilgili bir alanda çalışacakları (2,4594), ders hocasının derse yönelik başarı değerlendirmesinde uyguladığı sınavları yapma sıklıklarının yeterli olduğu (2,5010), derslerin çok fazla sayıda olması muhasabe dersindeki performanslarını

olumsuz etkilediği (2,5713), almış oldukları genel muhasabe dersinin uygulamadaki ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde olduğu (2,7396), muhasabe dersinin başarısında sınıftaki öğrenci sayısının az olmasının olumlu rol oynadığı (2,8050), derslerde uygulama ile ilgili kesin ilişki kurulduğu (2,8188), genel muhasabe dersinde kullanılan kaynak kitapların bulunmasının yeterli olduğu (2,8297), muhasabe mesleğine ilgi duydukları (2,8703), dersleri kitap, dergi vb. basılı yayınlardan okuyarak

öğrenme alışkanlıkların kazanılması için kaynak önerildiği (2,8911), muhasebe ile ilgili geleceğe yönelik bir hedeflerinin olduğu (2,9465), mezun olduktan sonra özel sektörde muhasebe departmanında çalışacakları (3,0158), muhasebe konusu hem uygulamayı hem de kuramı içerdiğinden uygulamacıların derslerine gelerek öğrencileri bilgilendirdiği (3,0406), dersin hocasının dersleri monoton olarak anlattığı (3,2317), işletmelerin ziyaret edilerek uygulamaların yakından izlendiği (3,2960) ve mezun olduktan sonra serbest

muhasebe bürosu açacakları (3,3228) şeklinde sıralanmaktadır.

Bu sonuçlardan öğrenciler genel muhasebe dersi için en fazla mezun olduktan sonra bölümle ilgili bir alanda çalışacaklarını düşünmektedirler. Daha sonra ders hocasının derse yönelik başarı değerlendirmesinde uyguladığı sınavları yapma sıklıklarının yeterli olduğunu ifade etmişlerdir. Diğer taraftan dersin hocasının dersi monoton olarak anlatmadığı ve öğrencilerin mezun olduktan sonra serbest muhasebe bürosu açmayacakları söylenebilir.

Tablo 9. Öğrencilerin Genel Muhasebe Dersine Bakış Açıları

Öğrencilerin Genel Muhasebe Dersine Bakış Açıları	Ortalama	Standart Sapma
Mezun olduktan sonra bölümümle ilgili bir alanda çalışırım.	2,4594	1,2713
Hocamızın derse yönelik başarı değerlendirmesinde uyguladığı sınavları yapma sıklıkları yeterlidir.	2,5010	1,2974
Derslerimizin çok fazla sayıda olması muhasebe dersindeki performansımızı olumsuz etkilemektedir.	2,5713	1,2893
Almış olduğumuz genel muhasebe dersi uygulamada ihtiyacımızı karşılayacak düzeydedir.	2,7396	1,2531
Muhasebe dersinin başarısında sınıftaki öğrenci sayısının az olması olumlu rol oynamaktadır	2,8050	2,0727
Derslerimizde uygulama ile ilgili kesin ilişki kurulmaktadır	2,8188	1,1575
Okulumuzda genel muhasebe dersinde kullandığımız kaynak kitapların bulunması yeterlidir.	2,8297	1,1791
Muhasebe mesleğine ilgi duyuyorum.	2,8703	1,5468
Dersleri kitap, dergi vb. basılı yayınlardan okuyarak öğrenme alışkanlıkların kazanılması için kaynak önerilmektedir.	2,8911	1,2410
Muhasebe ile ilgili geleceğe yönelik bir hedefim var.	2,9465	1,3884
Mezun olduktan sonra özel sektörde muhasebe departmanında çalışırım	3,0158	1,3437
Muhasebe konusu hem uygulamayı hem de kuramı içerdiğinden uygulamacılar derslerimize gelerek bizleri bilgilendirmektedir.	3,0406	1,2503
Hocamız dersleri monoton olarak anlatmaktadır.	3,2317	1,3986
İşletmeler ziyaret edilerek uygulamalar yakından izlenmektedir.	3,2960	1,3637
Mezun olduktan sonra serbest muhasebe bürosu açarım.	3,3228	1,2975

Not: (i) n= 1010; (ii) ölçek 1 kesinlikle katılıyorum, 5 kesinlikle katılmıyorum anlamındadır.

Öğrencilerin genel muhasebe dersi ile ilgili bakışlarına yönelik hipotezlere ilişkin testler Tablo 10.'da görülmektedir. Hipotezleri

test etmek amacıyla “tek örnek t-testi” kullanılmış olup, $\alpha=0,05$ ve test değeri olarak orta değer olan 3 alınmıştır.

Tablo'da görüldüğü gibi Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'ne bağlı meslek yüksekokullarında muhasebe eğitimi alan ve araştırmaya katılan 1010 öğrencinin bakış açıları ile ilgili olarak oluşturulan hipotezlerden; “almış olduğumuz genel muhasebe dersinin haftalık ders saati uygundur” ve “hocamız, muhasebe dersimiz ile ilgili bilgisini sürekli yenilemektedir” şeklinde oluşturulan hipotezler kabul edilmiştir. “Okulumuzda muhasebe dersi ile verilen eğitim yeterlidir”, “okulumuzda muhasebe dersi sayısı ihtiyacımız için yeterlidir” ve “muhasebe derslerinde aktarılan bilgiler, muhasebe mesleğine ilişkin temel bilgileri öğretme açısından yeterlidir” şeklinde oluşturulan hipotezler ise reddedilmiştir.

Genel muhasebe dersinin haftalık ders saati sayısının bu dersin öğrenilmesi için öğrenciler tarafından yeterli görülmesi 1 nolu “almış olduğumuz genel muhasebe dersinin haftalık ders saati uygundur”

hipotezin kabul edilmesini sağlamıştır. Genel muhasebe derslerine giren öğretim elemanlarının ders ile ilgili bilgilerini sürekli yenilemeleri ve derse hazır gelmeleri 2 nolu “hocamız, muhasebe dersimiz ile ilgili bilgisini sürekli yenilemektedir” hipotezin kabulünü sağlamıştır.

3 nolu “Okulumuzda muhasebe dersi ile verilen eğitim yeterlidir” hipotezi, öğrenciler tarafından alınan eğitimin yeterli görülmemesi sonucu reddedilmiştir. “Okulumuzda muhasebe dersi sayısı ihtiyacımız için yeterlidir” şeklindeki 4 nolu hipotez, öğrenciler tarafından muhasebe dersi sayısının az görülmesi sonucu kabul edilmemiştir. “Muhasebe derslerinde aktarılan bilgiler, muhasebe mesleğine ilişkin temel bilgileri öğretme açısından yeterlidir” şeklindeki 5 nolu hipotez öğrencilerin muhasebe derslerinde verilen eğitim ile uygulamanın farklı olduğunu belirtmelerinden dolayı kabul edilmemiştir.

Tablo 10. Öğrencilerin Genel Muhasebe Dersine Bakışları ile ilgili Hipotezler

Hipotezler	N	Ort.	Std. Sap.	-t- Değeri	-p-	Sonuç
Almış olduğumuz genel muhasebe dersinin haftalık ders saati uygundur	1010	2,1822	1,1697	57,932	0,000	Kabul
Hocamız, muhasebe dersimiz ile ilgili bilgisini sürekli yenilemektedir.	1010	2,3960	1,1778	63,306	0,000	Kabul
Okulumuzda muhasebe dersi ile verilen eğitim yeterlidir.	1010	2,7782	1,3520	64,131	0,000	Red
Okulumuzda muhasebe dersi sayısı ihtiyacımız için yeterlidir.	1010	2,6485	1,1525	71,654	0,000	Red
Muhasebe derslerinde aktarılan bilgiler, muhasebe mesleğine ilişkin temel bilgileri öğretme açısından yeterlidir.	1010	2,7218	1,2309	68,981	0,000	Red

Not: (i) n= 1010; (ii) tek örnek -t- testi

5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 17,8'i meslek lisesi, % 68,5'i genel lise, % 4'ü anadolu lisesi, % 0,2'si fen lisesi ve % 9,5'i diğer liselerden mezun olmuşlardır.

Öğrencilerin % 34,1'i Muhasebe, % 37,6'sı İşletme, % 12,7'si Pazarlama, % 12,1'i Büro Yönetimi ve Sekreterlik ve % 3,6'sı Dış Ticaret Programlarında öğrenim görmektedirler. Öğrencilerin büyük çoğunluğu

(% 87,3) meslek yüksekokuluna sınavla gelmişlerdir.

Öğrencilerin % 69,5'i muhasebe eğitim kalitesini etkileyen en önemli unsurun öğretim elemanlarının kalitesi olduğunu, % 67,7'si muhasebe eğitiminde en çok tahta kaleminin eğitim aracı olarak kullanıldığını ve % 85'i de muhasebe derslerinin aktif yöntem (düz anlatım ve ödev verme yöntemi) olarak işlendiğini ifade etmişlerdir.

Muhasebe eğitimi alan öğrencilerin mezun olduktan sonra muhasebe ile ilgili bir alanda çalışmaya karşı tutumları olumludur. İş yaşamında muhasebe bölümünde çalışacak elemana çok fazla ihtiyaç olması öğrencilerin bu alana yönelmelerini sağlamaktadır. Öğrenciler mezun olduktan sonra serbest muhasebe bürosu açmayacaklarını ifade etmişlerdir. Bunun nedeni de muhasebe meslek mensubu olmanın staj ve sınavların zaman açısından uzun bir süreyi (4 yıl) kapsamaması düşünülebilir. Muhasebe eğitim etkinliğini arttıracak en önemli yöntemin muhasebeye ilişkin araştırmalar ve yayınların arttırılması görüşü olduğu belirtilmiştir.

Sonuç olarak; öğrencilerin haftada 4 saat olarak almış oldukları genel muhasebe dersinde verilen eğitimin kalitesinin daha da arttırılması gerekmektedir. Gelecekte öğrenciler için her alanda ihtiyaç olacak muhasebe ders sayısının arttırılması ve derslerde aktarılan bilgilerin mesleğe ilişkin temel bilgileri öğretme açısından daha da yeterli hale getirilmesi gerekmektedir. Bu da gerek muhasebe eğitimi açısından gerekse de muhasebe mesleğinin kalitesi açısından başarıyı arttıracaktır.

KAYNAKÇA

- BAŞER Metin, **Muhasebe Mesleğinin Örgütlenmesinde Türkiye**, <http://archive.ismmmo.org.tr/docs/Sempozyum/04.SEMPOZYUM/1GUN1OTURUM/1METINBASER.doc.>, 21.06.2008.
- DEMİR Mehmet ve ÇAM Mustafa, **Muhasebe Bölümü Öğrencilerinin Muhasebe Öğreniminde Başarılarını Olumsuz Etkileyen Faktörlere İlişkin Bir Araştırma**, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Sayı: 32, Ekim 2006, s.160-169.
- EROL Mikail ve ATMACA Metin, Meslek Yüksekokullarında Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin İş Dünyasında Muhasebe Mesleğinde Çalışmaya Karşı Tutumları, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Sayı: 24, Ekim 2004, s. 171-179.
- GÖKÇEN Gürbüz, Uygulamacıların Muhasebe Eğitiminden Beklentileri, Muhasebe Finansman Dergisi, T.C. Marmara Üniversitesi Muhasebe Araştırma Merkezi, Y. 7, S. 9, 1998. s. 43-50.
- GÜVEMLİ Oktay, **Türk Devletleri Muhasebe Tarihi (Osmanlı İmparatorluğu Tazminat'a Kadar)**, 2. Cilt, Avcıol Basım Yayın, 1998, s. 325-327.
- GÜVEMLİ Oktay, **Türk Devletleri Muhasebe Tarihi (Osmanlı İmparatorluğu'na Kadar)**, 2. Baskı, İstanbul YMM Odası Yayını, İstanbul, 2000, s. 151-201.
- KARAAĞAÇLI Mustafa **Mesleki Eğitim ve Teknoloji Eğitiminde Özel Öğretim Yöntemleri**, Nobel Yayınları, 2002, s.113.
- KORUKOĞLU Ayşen, **İşletmelerde Muhasebe Eğitimi ve Üniversitelerle İşbirliği**, D.E.Ü.İ.İ.B.F.Dergisi C. 13, S. II, 1998, s. 13-24.
- ÖZDOĞAN Seher, **Turanlı: Muhasebe Öğretim Metodları El Kitabı**, Ticaret ve Turizm Yüksek Öğretmen Okulu Yayınları, Ankara, 1978, s.13.
- YARDIMCIOĞLU Mahmut, **Muhasebe Finansman Anabilim Dalı Derslerinin Anlatılma ve Algılanma Düzeylerinin İrdelenmesi: Kahramanmaraş, Gaziantep ve Karaman İİBF Karşılaştırılması**, Muhasebe ve Denetime Bakış, Y. 7, S. 24, Ocak 2008, s.117-137.
- YARDIMCIOĞLU Mahmut ve BÜYÜKŞALVA RCI Ahmet, **Muhasebe Eğitiminde Meslek**

Yüksekokullarının Yeterliliđi ve Tercih Edilme Sebepleri, Muhasebe ve Finansman Dergisi, S. 36, Ekim 2007, s.173-178.